

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
HÖGSTAÅSEN

2018-11-19

1(18)

511-3090-13

Naturreservatet

Högstaåsen

Uppsala kommun

Bildande av naturreservatet Högstaåsen i Uppsala kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Gränsen till naturreservatet följer fastighetsgränserna till de ingående fastigheterna och kan komma att ändras vid en eventuell inmätning av fastighetsgränserna.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets namn ska vara Högstaåsen.

Högstaåsen är skyddat som naturreservat sedan 1968. Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att Länsstyrelsens i Uppsala län beslut den 18 december 1968 (dnr IIIR-5-62) enligt 7 och 8 §§ naturvårdslagen (1964:822) om bildande av naturreservatet Högstaåsen med syfte och föreskrifter upphävs och ersätts med föreliggande beslut och föreskrifter.

Syftet med naturreservatet

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald samt att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer och geologiska formationer. Syftet är också att inom ramen för bevarande av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Det preciserade syftet med naturreservatet Högstaåsen är att:

- bevara oexploaterade delar av åsen, som är ett dominerande inslag i det omgivande slättlandskapet,
- bevara åsbarrskog, geologiska bildningar och hydrologiska betingelser samt den biologiska mångfald som förekommer i dessa miljöer,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturmiljöer och arter enligt Natura 2000,
- återställa områden påverkade av skogsbruk till naturskogsliknande skog,
- bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv.

2018-11-19

511-3090-13

Syftet ska uppnås genom att:

- ❖ förbjuda skogsbruk och nya exploaterande verksamheter,
- ❖ förvalta områdets åsbarrskog genom att underlätta för tallföryngring,
- ❖ återställa naturskogsliknande skogar i de av sentida skogsbruk påverkade tallplanteringarna,
- ❖ genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- ❖ förvalta och/eller återställa öppna sandblottor,
- ❖ förvalta områdets anordningar så att allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och aktivt friluftsliv stimuleras, samt att information om naturreservatet finns tillgänglig.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden utgörs av åsbarrskog och geologiska bildningar. Gamla barrträd, solexponerad tall, aspar, sandmiljöer och död ved i olika nedbrytningsgrad är prioriterade biologiska strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel marksvampar, vedsvampar och mossor knutna till gamla barrträd och död ved, samt vildbin knutna till öppna sandmarker. För att bevara och återställa områdets naturvärden är frihuggning av trängda träd och försiktig röjning av träd i åsbarrskog för att gynna tall och gran prioriterade åtgärder. I sandmarkspartierna i grustäkterna prioriteras avverkning/röjning av träd, buskar och sly i solexponerade partier samt schaktning för att hålla sandblottor öppna för att gynna ovanliga sandmarksarter. Även områdets betydelse för friluftslivet prioriteras högt i bevarandearbetet och stigar och motionsspår ska röjas vid behov.

Bildandet av naturreservatet är en del i arbetet med att nå de av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Delar av naturreservatet ingår i Natura 2000, vilket är EU:s nätverk för värdefull natur.

Det som kan påverka områdets värden negativt är bland annat skogsbruk, igenväxning av tidigare öppna sandblottor, invasiva arter, avlägsnande av död ved, störd hydrologi, olovlig körning i terrängen med motorfordon, täktverksamhet, exploatering i form av bebyggelse, kraftledningar, master, vägar, tippning av avfall m.m. samt gödslingspåverkan och utsläpp av bekämpningsmedel, olja och kemikalier. För att bevara och stärka områdets naturvärden behöver föreskrifter

2018-11-19

511-3090-13

införas och förstärkas mot bland annat skogsbruk och exploateringsåtgärder. Skötselinsatser behövs för att stärka naturvärdena.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, schakta, nydika, skyddsdika eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning,
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, mast eller annan anläggning eller anordning,
3. dra fram ny mark- eller luftledning,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning på vägar och parkeringsplatser,
 - körning med mindre fordon för uttransport av fälld älg, hjort eller vildsvin,
5. anordna upplag,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. tillföra kalk, växtnäringsämnen eller andra ämnen,
8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande, med undantag för
 - skyltning av ledningar,
9. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd och buskar,
10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för

2018-11-19

511-3090-13

- stödåtgärder för hotad eller missgynnad art som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen,

11. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras,
12. uppföra stängsel eller vidta annan åtgärd som hindrar eller försvårar det fria tillträdet till marken för rörligt friluftsliv.

Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna sköta reservatsområdet eller för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. servitut eller jakt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser,
2. uppsättning av informationstavlor och informationsskyltar,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stigar och leder, utsiktsplatser, sittbänkar, eldstäder, vedförråd och andra anläggningar för att främja det rörliga friluftslivet,
4. åtgärder för att främja biologisk mångfald, t.ex. naturvårdsinriktad röjning/avverkning, skapande av död ved, schaktning och skrapning av sandslänter samt omförflyttning av sand/grusmassor i grustäkterna,
5. mekanisk bekämpning av invasiva och för området främmande växter,
6. undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden.

Dessutom ska markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren av naturreservatet eller den som förvaltaren uppdrar åt.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,

2018-11-19

511-3090-13

2. insamla mossor, lavar eller svampar med undantag för
 - matsvamp samt enstaka exemplar för artbestämning,
3. insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för
 - enstaka individer för artbestämning,
4. elda eller grilla på annan än av länsstyrelsen iordningställd plats,
5. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning på vägar och parkeringsplatser,
6. ställa upp motordrivet fordon, husvagn, släpvagn eller liknande,
7. sätta upp permanenta markeringar, skylt eller liknande, eller göra inskrift,
8. rida annat än på vägar eller markerade ridstigar,
9. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C gäller inte för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- åtgärder som är tillåtna enligt grustäkttillståndet från 1968 (IIIR-5-62),
- saneringsåtgärder i deponier inklusive grävning och bortforsling av förorenade jordmassor i samråd med Länsstyrelsen,
- Länsstyrelsen, eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare, att i uppföljnings- eller miljöövervakningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet
- genomförande av biologiska undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd.
- åtgärder vid underhåll av vägar (inklusive vägdiken) och parkeringsplatser.

2018-11-19

511-3090-13

- innehavare av servitut eller ledningsrätt för elnätanläggningar att efter samråd med reservatsförvaltaren vidta åtgärder vid tillsyn och underhåll av befintliga ledningar och ledningsgator såsom röjning av ledningsgator eller byte av befintlig markkabel, samt för detta använda nödvändiga fordon och arbetsmaskiner och sätta upp erforderliga varningsskyltar. Drift- och underhållsarbeten som erfordras vid pågående driftstörning får utföras utan samråd eller anmälan till reservatsförvaltaren. Om körskador uppstår måste de åtgärdas så att markskiktet återställs utan dröjsmål. Utförda åtgärder på mark ska besiktigas där ledningsägaren kallar reservatsförvaltaren senast en vecka efter utfört arbete,
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 3, för naturreservatets långsiktiga vård.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Högstaåsen utgör en del av Uppsalaåsen och är belägen ca 14 km norr om Uppsala på östra sidan av väg 600, mellan Högsta och Lövstalöt. Åsen är uppbyggd av två kraftigare kullar och däremellan går en smal, symmetriskt och vackert utbildad rygg i lägre nivå, kallad Getryggen. En så skarp ryggform som denna ås uppvisar är ovanlig för Uppsalaåsen norr om Uppsala. Högstaåsens högsta punkt reser sig ca 30 meter över det annars jordbruksdominerade landskapet. På åsens sidor förekommer väl utformade fornstrandlinjer.

En större areal i naturreservatets södra del upptas av en grustäkt som ännu är i drift. Området är för övrigt i stort sett helt skogbevuxet, med undantag för en gammal, delvis igenfylld grustäkt i nordväst. I anslutning till denna täkt finns en ung tallplantering, i övrigt är skogen naturligt uppkommen.

Området är kulturhistoriskt intressant, då det innehåller åtskilliga fornlämningar. Kring åsens krön i norra delen av området finns rester (vall och vallgrav) av en fornborg samt ett gravfält med stensättningar och högar. Gravarna är delvis övervuxna med buskar och träd samt skadade genom grustäkterna på åsens västsida. Även i söder finns kulturlämningar i form av boplatser och stensättningar. Längs åskrönet går en gammal ridstig, som in på 1600-talet troligen var huvudväg mellan Uppsala och Norrland. Gamla avverkningsstubbar och glesare, hagmarksliknande partier visar också att området länge utnyttjats extensivt genom plockhuggning och bete.

2018-11-19

511-3090-13

Området är genom sitt läge lättillgängligt för friluftslivet och är ett populärt besöksområde som utnyttjas året runt. Det genomkorsas av flera stigar och motionsspår. Vissa stigar används även av cyklister.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Högstaåsen utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område med äldre åsbarrskogar, kulturpräglade miljöer och öppna sandtor vilka hyser en mångfald av växt- och svamparter. För att områdets värden ska bestå behöver området undantas från skogsproduktion och exploatering som innebär att områdets naturvärden påtagligt skulle skadas. Vidare behövs skötselinsatser för att naturvärdena ska bestå och återställas. Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet från 1968 behöver kompletteras med nytt syfte och nya föreskrifter samt att en skötselplan för området behöver fastställas.

Länsstyrelsen bedömer att de ändrade föreskrifterna bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålet Levande skogar genom att totalt 23,3 hektar produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Beslutet bidrar också till att uppfylla miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Naturreseptatet ingår i ett större område klassat som riksintresse för kulturmiljövård enligt MB 3 kap 6 § och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön. Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Upphävande av tidigare beslut

Länsstyrelsen får helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken, om det finns synnerliga skäl. Detta framgår av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken. För att upphäva eller ändra ordningsföreskrifter beslutade enligt 7 kap. 30 § miljöbalken krävs inte synnerliga skäl. Länsstyrelsen bedömer att det nya naturreseptatet med dess syfte, föreskrifter och skötselplan, i allt väsentligt motsvarar förordnandet av det ursprungliga naturreseptatet Högstaåsen (dnr IIIR-5-62). De ändringar av föreskrifterna som gjorts i föreliggande beslut innebär antingen förstärkningar av skyddet eller förtydliganden

2018-11-19

511-3090-13

av föreskrifterna. I det äldre beslutet hänvisar föreskrifterna till en skötselplan. Någon sådan har dock aldrig fastställts. I föreliggande beslut finns inga hänvisningar till skötselplanen, eftersom inskränkningar av grundläggande rättigheter ska framgå av beslutet.

Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna i det äldre beslutet behöver kompletteras för att uppnå syftet med skyddet. Genom att föreskrifterna i föreliggande beslut kompletteras och förstärks får området ett starkare skydd (se nedan under ”Ändring av föreskrifter”).

Undantag från föreskrifterna har införts som möjliggör underhåll av befintlig väg, vägdike och ledning. Något explicit undantag för detta finns inte i det äldre beslutet. Länsstyrelsen bedömer dock att avsikten med föreskrifterna inte var att förhindra sådant underhåll och för att förtydliga detta har dessa undantag införts.

I det äldre beslutet finns inga föreskrifter som förpliktigar markägare att tåla vissa intrång. I föreliggande beslut förpliktigas markägare att tåla åtgärder för att främja biologisk mångfald. Markägare förpliktigas också tåla uppmarkering av stigar samt utplacering av friluftsfrämjande anordningar såsom utsiktsplatser och eldstäder. Länsstyrelsen anser att dessa åtgärder motiveras av det utökade syftet enligt föreliggande beslut, som inkluderar att bevara ett besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och friluftsliv.

Föreskrifterna om vad allmänheten har att iaktta inom området upphävs i vissa delar. Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna för allmänheten i det äldre beslutet är mer långtgående än vad som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Länsstyrelsen anser att ett upphävande av gällande beslut inte utgör ett avsteg från det skydd som har gällt sedan 1968. Genom att skogsbruk förbjuds inom ytterligare 16,3 ha får området dessutom ett betydligt starkare skydd än tidigare. Mot bakgrund av detta bedömer Länsstyrelsen att synnerliga skäl finns för att med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken upphäva gällande beslut om naturreservat (dnr IIIR5-62) daterat den 18 december 1968 för att ersätta det med föreliggande beslut.

Ändring av föreskrifter

Följande ändring av A-föreskrifterna har gjorts jämfört med beslutet från 1968:

- Förbudet mot skogsbruksåtgärder har skärpts genom att ett förbud mot att föra bort levande eller döda träd har införts. Ett undantag har också införts för underhåll av vägar och ledningar.
- Förbudet mot att spränga, schakta m.m. har skärpts genom att förbud mot att dika eller på annat sätt föra bort vatten införts samt förbud mot markberedning och markbearbetning. Undantag för åtgärder vid underhåll av befintliga vägar (inklusive vägdiken) och ledningar har införts.

2018-11-19

511-3090-13

- Förbudet mot att dra fram luftledningar har skärpts genom att ett förbud mot markledningar också har införts.
- Förbudet mot att uppföra byggnad har utvidgats till att gälla även väg, parkeringsplats, stig, spång, mast eller annan anläggning eller anordning.
- Förbud mot att framföra motordrivet fordon har införts. Undantag dock för körning på vägar och parkeringsplatser, körning vid tillsyn och underhåll av ledningar och körning med mindre fordon för uttransport av fällt klövvilt.
- Förbud mot att använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel har införts.
- Förbud mot att tillföra kalk, växtnäringssämnen eller andra ämnen har införts.
- Förbud mot att sätta upp saltsten eller utfordra vilt (med undantag för stödåtgärd som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen) har införts.
- Förbud mot att införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras har införts.

B-föreskrifter saknades i beslutet från 1968 och har nu lagts till och preciserats.

Följande ändring av C-föreskrifterna har gjorts jämfört med beslutet från 1968:

- Förbudet mot att tälta har tagits bort.
- Förbudet att göra upp eld har ändrats till ett förbud mot att göra upp eld eller grilla på annat än iordningställd plats.
- Förbudet mot att gräva upp växter har ändrats till ett förbud mot att insamla mossor, lavar eller svampar med undantag för matsvamp samt för enstaka individer för artbestämning,
- Förbudet mot att på ett störande sätt använda radioapparat etc. har tagits bort.
- Förbud mot att gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan har införts.
- Förbud mot att ställa upp motordrivet fordon, husvagn, släpvagn eller liknande har införts.
- Begränsning har införts när det gäller insamling av insekter eller andra ryggradslösa djur.
- Förbud mot att rida annat än på vägar eller markerade stigar har införts.
- Förbud mot att utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande har införts.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Reservatet ingår i objektet "Uppsalaåsen och Björklingeån mellan Åsby och Rosta (80.97) som i länets naturvårdsprogram (1987) bedömdes tillhöra klass II (mycket högt naturvärde). I Länsstyrelsens motivering framhölls betydelsen av strövmöjligheterna i kuperad och omväxlande mark, intresseväckande företeelser, utsikt m.m., åsens och ravinens geomorfologi, fornlämningarna och områdets dominerande del i omgivande landskap.

2018-11-19

511-3090-13

I Uppsala kommuns naturvårdsinventering (1994) har området bedömts vara av högre naturvärdesprioritet (klass II) med motiveringen att åsen är en påfallande brant åssträcka som består av två kraftiga ändpartier och däremellan en getrygg och en åsgrop. Utöver detta lyder motiveringen att det på den norra kullen ligger ett stort gravfält samt att grustagen i den södra kullen var lokal för det sällsynta nattflyet *Spaelotis suecica*.

Samma dag som det ursprungliga naturreservatet bildades fattades beslut om att täktverksamhet skulle bedrivas i den södra delen av reservatet. Vid reservatsbildningen 1968 bildades samfälligheten Högsta S:3 som äger all mark i det ursprungliga naturreservatet.

År 2013 inkom en anmälan om avverkning på en fastighet som ingår i utvidgningen av naturreservatet, Högsta 3:15 till skogsstyrelsen. I och med detta påbörjades kontakter rörande reservatsbildning och ersättningsfrågor med berörd fastighetsägare. Samtidigt kontaktades fastighetsägare till ytterligare två fastigheter inom den planerade utvidgningen (Högsta 1:7 och 4:6). Fastigheten Högsta 3:17 ägdes redan av Naturvårdsverket och Högsta 3:10 och 3:8 ägdes av Uppsala kommun. Förhandlingar om köp/intrång av kommunens mark inleddes 2015.

Avtal om intrångsersättning eller köp för aktuella delar av fastigheterna har tecknats med ägarna till samtliga fastigheter som ingår i utvidgningen av naturreservatet.

Ärendets beredning

Flera inventeringar och planer, såsom Naturvärdekartering 2011 Lövstalöt täktområde, naturvärdesinventering utförd av Upplandsstiftelsen 2012 och bevarandeplanen för Natura 2000-området har framhållit områdets höga naturvärden.

År 1998 godkände regeringen Högstaåsen som Natura 2000-område enligt EU:s art- och habitatdirektiv. I bevarandeplanen framhålls att hela Natura 2000-området bör skyddas som naturreservat.

Underlag till skötselplanen har tagits fram av Lina Söderström.

På uppdrag av Länsstyrelsen tog Upplandsstiftelsen fram ett förslag till utökat naturreservat år 2000. Förslaget var på 44 hektar, inklusive det befintliga reservatet.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket, samt enligt 25 § samma förordning med Skogsstyrelsen och Uppsala kommun.

2018-11-19

511-3090-13

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under juni 2018 förelagts att inom en tid av sex veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Reservatsområdet kommer att mätas in av Skogsstyrelsen.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under juli 2018 förelagts att inom en tid av sex veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Remissyttranden och Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Remissyttranden utan erinran mot bildande av naturreservatet har inkommit från Trafikverket, Svenska kraftnät, Skogsstyrelsen och Försvarsmakten.

Uppsala kommun och Sveriges geologiska undersökning avstår från att yttra sig i ärendet.

Upplands Botaniska Förening och Upplandsstiftelsen önskar att behandling av invasiva arter tas upp i skötselplanen. Länsstyrelsen har lagt till en B föreskrift som tillåter mekanisk bekämpning av invasiva växter samt infört åtgärder i skötselplanen.

Upplands Botaniska Förening kommenterar att det inte finns någon anledning att ta bort det gamla förbudet mot att gräva upp växter, bara för att det införts ett nytt förbud mot att insamla mossor, lavar eller svampar. Föreningen önskar också att gränsen mellan det tidigare reservatsområdet och utvidgningen ska framgå på en karta. Föreningen påpekar att det i skötselplanen för område F inte framgår när täktverksamheten är tänkt att upphöra, eller alternativt att det anges någon begränsning av hur mycket ytterligare utvidgning av täkten som kan tillåtas. Detta ses som en klar försvagning av skyddet för området. Upplands Botaniska Förening föreslår även mindre justeringar av skötselplanen.

Länsstyrelsen anser att eftersom allemansrätten inte tillåter uppgrävning av växter finns inget behov att införa föreskrifter om detta. Den ursprungliga reservatsgränsen och utvidgningsområdet framgår nu i beslutskartan i Bilaga 1. Angående täktverksamheten i område F så styrs denna av grustäktstillståndet från 1968 (IIIR-5-62) och i detta tillstånd finns ingen begränsning i tid. Begränsningar finns angående till exempel mängd material som får brytas samt i vilka områden som brytning får ske. Undantaget för pågående täktverksamhet har även funnits i

2018-11-19

511-3090-13

det tidigare beslutet och Länsstyrelsen anser därför att skyddet för området inte har förändrats.

Upplandsstiftelsen har lämnat utförliga synpunkter gällande skötsel av gran på rullstensåsar, föryngring av tall och skötsel av områden med bombmurkla. De har även gett förslag på nya skötselområdesgränser. Länsstyrelsen har gjort ändringar i skötselplanen, främst genom att begränsa områden lämpliga för tallföryngring till västslutningen av åsen och brynmiljöer samt genom ändringar av skötseln i områden lämpliga för bombmurkla.

Vattenfall Eldistribution AB har lämnat information om luftledningar och markkablar som finns i reservatet och dess närhet. Vattenfall önskar ett tillägg till framtagna föreskrifter som ger tillstånd för innehavare av servitut eller ledningsrätt för elnätanläggningar att vidta åtgärder för drift eller underhåll av befintliga ledningar i samråd med reservatsförvaltaren. De anser även att drift och underhållsarbeten som erfordras vid pågående driftstörning ska få utföras utan samråd eller anmälan till reservatsförvaltaren. Länsstyrelsen har infört det önskade tillägget till föreskrifterna.

Storvreta Ärentuna kultur och hembygdsförening önskar få Lötenspåret införlivat i planeringen av stigar i naturreservatet. Länsstyrelsen har lagt till de delar av stigen som ligger inom naturreservatet i kartan över friluftsanordningar (Bilaga 3.2).

UPPLYSNINGAR

Naturreservatet Högstaåsen bildades den 18 december 1968 (dnr IIIR-5-62). Beslutet om att bilda naturreservatet fattades med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822). Enligt 4 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska föreskrifter som meddelats med stöd av naturvårdslagen, och som gällde vid miljöbalkens ikraftträdande, anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i balken, dvs. 7 kap. 4–6 och 30 §§.

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningen Upsala Nya Tidning.

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

2018-11-19

511-3090-13

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Delar av reservatet utgör ett Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

Högstaåsen ingår även i ett större område som riksintresse för kulturmiljövård (K30, Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar) och är därmed skyddat enligt 2 kap 6 § NRL. Dessutom är området del i ett vattenskyddsområde (Uppsala- och Vattholmaåsarne) och är därmed skyddat enligt 21-22 §§ i 7 kapitlet i miljöbalken.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Fridlysning av vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950)
- Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).
- Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Högstaåsen
NVR-id	2002612
Länsstyrelsens objektnr.	511-3090-13
Kommun	Uppsala
Distrikt	Bälinge
Natura 2000-område(n) som berörs	Högstaåsen, SE0210247
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget ca 14 km norr om Uppsala på östra sidan av väg 600, mellan Högsta och Lövstalöt.
Fastigheter och samfälligheter	Högsta 1:7, 3:4, 4:6, 3:10, 3:17, 3:8, s:2, s:3 och s:4
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut för vägar (akt 03-BÄL-290 och akt 03-BÄL-723)
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 644166 Y: 6651500
Naturgeografisk region	Skogsslätten syd om Limes (26)
Huvudsaklig objektkategori	G, Terrängformer/geologi/geologiskt naturminne
IUCN-kategori	III, Naturmonument (Natural Monument)
Ägarkategori(er)	Privata, Staten samt Uppsala kommun.
Areal	Totalareal: 33,7 ha
Naturtyper (enligt KNAS)	Tallskog 7,0 ha Granskog 0,2 ha Barrblandskog 6,8 ha Lövblandad barrskog 7,4 ha Triviallövskog 1,5 ha Triviallövskog med ädellövinslag 0,5 ha Skogsimpediment 1,7 ha Odlad mark 0,2 ha Övrig öppen mark 1,4 ha Exploaterad mark inkl. friluftsanläggningar 7,1 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 4

De som deltagit i beslutet

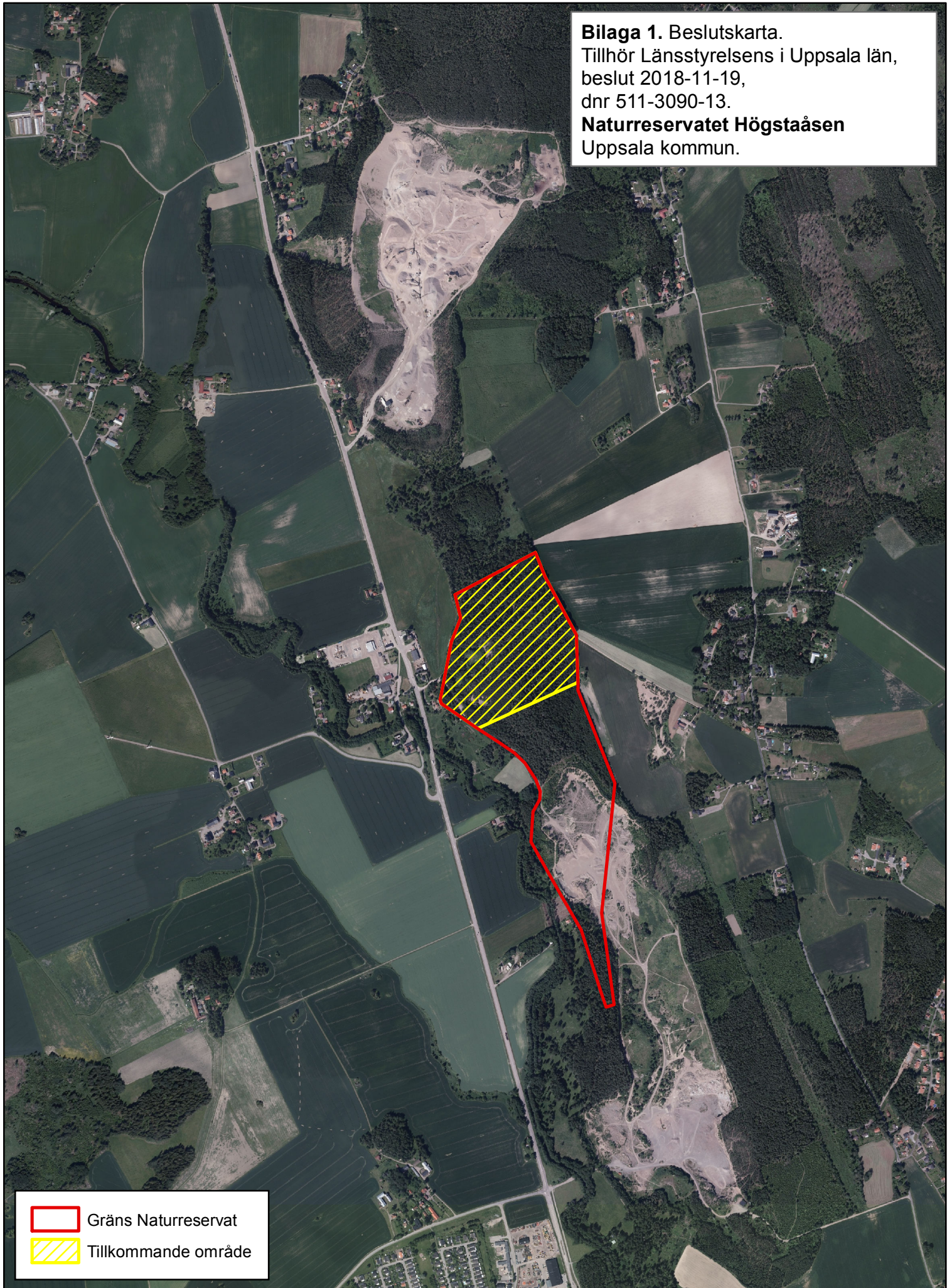
Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Göran Enander med naturvårdshandläggare Cecilia Ronnås som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johan von Knorring, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Kalle Mälson, länsjurist Ida Agering, planhandläggare Åsa Blomster och antikvarie Lennart Swanström deltagit.

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

BILAGOR

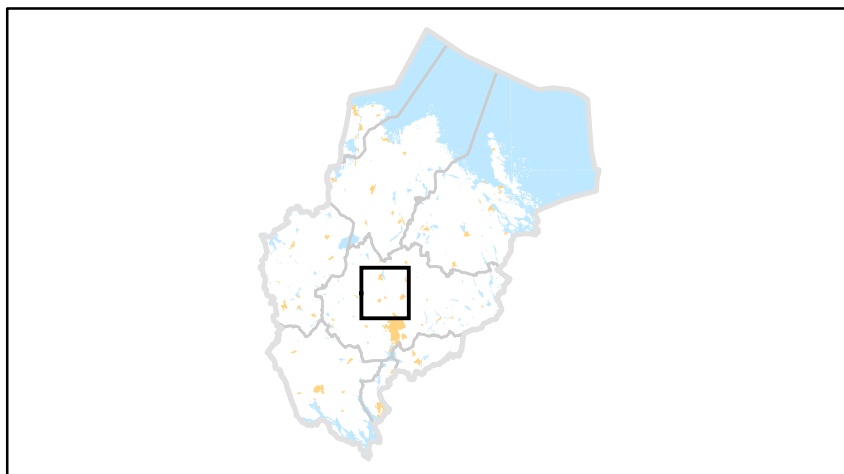
1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan med bilagor
4. Överklagande

Bilaga 1. Beslutskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
beslut 2018-11-19,
dnr 511-3090-13.
Naturreservatet Högstaåsen
Uppsala kommun.

 Gräns Naturreservat
 Tillkommande område

Bilaga 2. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
beslut 2018-11-19,
dnr 511-3090-13.
Naturreservatet Högstaåsen
Uppsala kommun.

© Lantmäteriet/Länsstyrelsen.

0 1 2 3 4 5 km

Skala 1:100 000

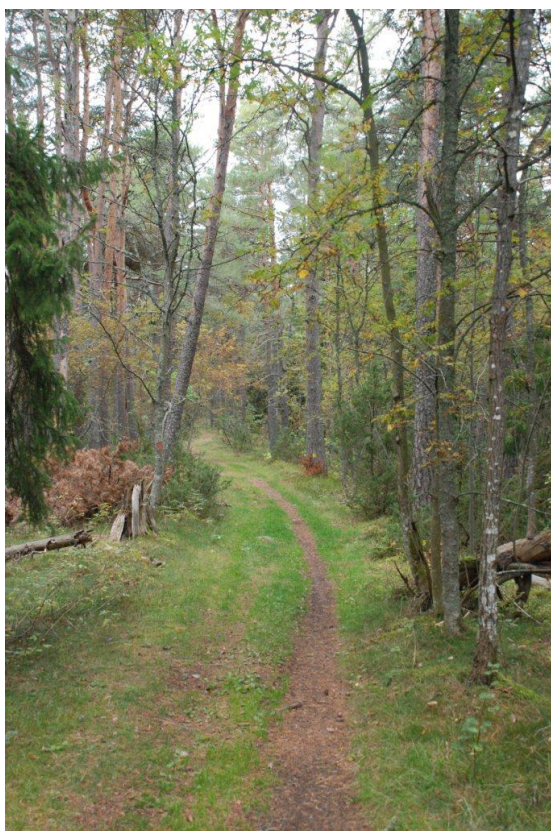
 Reservatsyta

Skötselplan för naturreservatet

Högstaåsen

Uppsala kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Allmän beskrivning	4
Historisk och nuvarande markanvändning	5
Åtgärdsprogram för hotade arter	5
Områdets bevarandevärden	6
Biologiska värden	6
Naturvårdsarter	7
Geovetenskapliga värden	8
Kulturhistoriska värden	8
Värden för friluftslivet	9
Prioriterade bevarandevärden	9
KÄLLFÖRTECKNING	10
Publicerade skrifter	10
Opublicerade skrifter/internet	10
Kartmaterial	10
Muntliga uppgifter	10
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel	11
Skötselområde A: Åsbarrskog – 15,5 ha	11
Skötselområde C: Barrblandskog – 3,5 ha	14
Skötselområde E: Lövskog – 1,7 ha	16
Skötselområde F: Grustäkt – 9,5 ha	17
Anordningar för friluftslivet	19
Upplysningar	20
Bränder	20
Vägar (inklusive vägdiken) och stigar	20
Ridning	20
Jakt och fiske	20
Fauna- och floravård	21
Fornlämningar	21
Kulturlämningar	21
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	21
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	21
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	22

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald samt att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer och geologiska formationer. Syftet är också att inom ramen för bevarande av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Det preciserade syftet med naturreservatet Högstaåsen är att:

- bevara oexploaterade delar av åsen, som är ett dominerade inslag i det omgivande slättlandskapet,
- bevara åsbarrskog, geologiska bildningar och hydrologiska betingelser samt den biologiska mångfald som förekommer i denna miljö,
- bidra till att gynnsam bevarandestatus uppnås på biogeografisk nivå för utpekade naturmiljöer och arter enligt Natura 2000,
- återställa områden påverkade av skogsbruk till naturskogsliknande skog,
- bevara ett för allmänheten attraktivt besöksområde som stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv.

Syftet ska uppnås genom att:

- förbjuda skogsbruk och nya exploaterande verksamheter,
- förvalta områdets åsbarrskog genom att underlätta för tallföryngring,
- återställa naturskogsliknande skogar i de av sentida skogsbruk påverkade tallplanteringarna,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- förvalta och/eller återställa öppna sandblottor,
- förvalta områdets anordningar så att allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och aktivt friluftsliv stimuleras, samt att information om naturreservatet finns tillgänglig.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

BESKRIVNINGSDDEL

Naturresevatets namn	Högstaåsen
NVR-id	2002612
Länsstyrelsens objektnr.	511-3090-13
Kommun	Uppsala
Distrikt	Bälinge
Natura 2000-område(n) som berörs	Högstaåsen, SE0210247
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget ca 14 km norr om Uppsala på östra sidan av väg 600, mellan Högsta och Löfstälöt.
Fastigheter och samfälligheter	Högsta 1:7, 3:4, 4:6, 3:10, 3:17, 3:8, s:2, s:3 och s:4
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut för vägar (akt 03-BÄL-290 och akt 03-BÄL-723)
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 644166 Y: 6651500
Naturgeografisk region	Skogsslättan syd om Limes (26)
Huvudsaklig objektkategori	G, Terrängformer/geologi/geologiskt naturminne
IUCN-kategori	III, Naturmonument (Natural Monument)
Ägarkategori(er)	Privata, Staten samt Uppsala kommun.
Areal	Totalareal: 33,7 ha
Naturtyper (enligt KNAS)	Tallskog 7,0 ha Granskog 0,2 ha Barrblandskog 6,8 ha Lövblandad barrskog 7,4 ha Triviallövskog 1,5 ha Triviallövskog med ädellövinslag 0,5 ha Skogsimpediment 1,7 ha Odlad mark 0,2 ha Övrig öppen mark 1,4 ha Exploaterad mark inkl. friluftsanläggningar 7,1 ha
Förvaltare av naturresevatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Allmän beskrivning

Högstaåsen utgör en del av Uppsalaåsen och är belägen ca 14 km norr om Uppsala på östra sidan av väg 600, mellan Högsta och Löfstälöt. Åsen är uppbyggd av två kraftigare kullar och däremellan går en smal, symmetriskt och vackert utbildad rygg i lägre nivå, kallad Getryggen. En så skarp ryggform som denna ås uppvisar är ovanlig för Uppsalaåsen norr om Uppsala. Högstaåsens högsta punkt reser sig ca 30 meter över det annars jordbruksdominerade landskapet. På åsens sidor förekommer väl utformade fornstrandlinjer.

Den norra delen av Högstaåsen karaktäriseras av åstallskog. Högst uppe på åsen är tall det dominerande trädslaget och det finns gott om knotiga, senvuxna tallar. I sluttningarna övergår skogen gradvis till barrblandskog med gran som dominerande trädslag. Denna del av naturresevatet är i stort sett helt skogsbevuxen, med undantag

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

för en gammal avslutad grustäkt i nordväst, där slänterna är trädklädda medan den gamla grustäktsbotten är öppen och gräsbevuxen.

Området är kulturhistoriskt intressant, då det innehåller åtskilliga fornlämningar. Kring åsens krön i norra delen av området finns rester (vall och vallgrav) av en fornborg samt ett gravfält med stensättningar och högar. Gravarna är delvis övervuxna med buskar och träd samt skadade genom grustäkterna på åsens västsida. Även i söder finns kulturlämningar i form av boplatster och stensättningar. Längs åskränet går en gammal ridstig, som in på 1600-talet troligen var huvudväg mellan Uppsala och Norrland. Gamla avverkningsstubbar och glesare, hagmarksliknande partier visar också att området länge utnyttjats extensivt genom plockhuggning och bete.

Flera sällsynta svampar och insekter har noterats vid inventeringar i skogen och på sandslänterna. Åsen och skogen har även en viktig roll ur friluftshänsyn. Här finns åtskilliga stigar vilka alla används flitigt året om.

Södra delen av naturreservatet utgörs i dagsläget av en aktiv grustäkt. Området är varierat med branta sandslänter och stora öppna ytor. Unga tallar har börjat etablera sig i de områden som stått orörda några år.

Historisk och nuvarande markanvändning

Det är främst partierna direkt öster om ån som är beskrivna på historiska kartor. På kartor från 1862 då laga skifte ägde rum, visas att de låglänta partierna längs ån i huvudsak har varit antingen inägomark (i form av ängs- och åkermark) eller afrösningsjord. Den odlade eller odlingsbara marken benäms som inrösningsjord (ingår i inägorna) i äldre texter. Afrösningsjord var inte alltid brukbar, men alltid avskild från inägorna. År 1765 ägde storskifte rum och kartorna visar att de högre partierna bestått av utmark i form av skogsmark som varit betad. Utmarken avgränsades generellt av gärdesgårdar för att hålla djuren borta från odlingarna.

I nuläget nyttjas området i relativt stor utsträckning för friluftsliv samt i stor utsträckning för grustäkt. Skogen har i huvudsak varit förskonad från modernt skogsbruk, med undantag av en del tallplanteringar i anslutning till grustäkten. Tillstånd för grustäkt har funnits sedan 1968. En äldre, avslutad grustäkt finns också i nordvästra delen av reservatet.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Bombmurkla, som har ett eget åtgärdsprogram, förekommer i reservatet.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Naturvärdena är främst knutna till barrskog och öppna sandmiljöer. Skogen består till stor del av naturtypen åsbarrskog, som är utpekad som en ansvarsnaturtyp för Uppsala län. Växter är relativt dåligt undersökta, men hitintills är två rödlistade arter påträffade inom området. Däremot har svampar och insekter inventerats och bland annat bombmurkla, ullticka, tallticka, vintertagging, stor vårtrattskevling samt ett flertal arter vildbin hittats. Bland de kärlväxter som hittats på åsen kan till exempel knärot, grönpyrola och vanlig backsippa nämnas. Nio av svamparterna är rödlistade och ytterligare två är signalarter.

Bombmurkla omfattas av ett åtgärdsprogram och är utpekad som ansvarsart, därför är arten i särskilt behov av bevarandeåtgärder. Arten växer i näringsrik, väl-dränerad granskog med lång trädkontinuitet. Slutavverkning leder till att arten försvinner från området, men även förändringar i befintliga skogsbestånd kan påverka bombmurklan negativt. Till exempel kan ett ökat inslag av lövträd försämra förutsättningarna för bombmurklan då den ofta kräver nästan rena granbestånd på själva växtplatsen. I Svealand kan växtplatser ofta finnas i anslutning till rullstensåsar.

Cirka en tredjedel av världspopulationen av grön sköldmossa finns i Sverige vilket innebär ett särskilt ansvar för bevarandet av arten. Grön sköldmossa växer endast på starkt förmultnade lågor och stubbar av företrädevis gran.

I anslutning till reservatet har även fynd av den hotade insektsarten bibagge gjorts. Den närmaste fyndplatsen är strax söder om reservatsgränsen, i samma grustäkt som ingår i naturreservatet. Med anledning av fyndet av bibagge är det viktigt att förvalta grustäkten i reservatet på ett sätt som kan gynna en framtida förekomst av arten. Bibaggen är en parasitoid (en art som livnär sig på en annan art och till slut dödar denne) och är beroende av att värdarten vårsidenbi finns i området. För att arterna ska trivas behövs öppna, sandiga miljöer samt god förekomst av pollen på tidig vår, till exempel från sälg och vide. Igenväxning av öppna, sandiga miljöer är starkt negativt för både bibagge och vårsidenbi.

Flera fågelarter trivs i den varierade miljö som finns i naturreservatet eftersom där finns både skogsmiljö, skogsbryn och öppen sandig mark med spridda buskar. I grustäktens buskage kan törnskatan häcka och backsvalor har under flera år setts häcka i en sluttning i nordvästra delen av grustäkten.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Idag omfattar detta begrepp juridiskt skyddade arter, typiska arter, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter. Typiska arter är arter vars förekomst indikerar s.k. gynnsam bevarandestatus hos aktuell naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv.

Fåglar

<i>Alauda arvensis</i>	sånglärka	NT	§	
<i>Carduelis cannabina</i>	hämpling		§	
<i>Emberiza citrinella</i>	gulsparv	VU	§	
<i>Lanius collurio</i>	törnskata		§	F
<i>Larus argentatus</i>	gråtrut	VU	§	
<i>Lullula arborea</i>	trädlärka		§	F
<i>Riparia riparia</i>	backsvala	NT	§	
<i>Regulus regulus</i>	kungsfågel	VU	§	

Kärlväxter

<i>Goodyera repens</i>	knärot	NT	§		s
<i>Platanthera bifolia</i>	nattviol		§		
<i>Lycopodium clavatum</i>	mattlummer		§		
<i>Pulsatilla vulgaris subsp. vulgaris</i>	vanlig backsippa	VU	§	C	
<i>Pyrola chlorantha</i>	grönpyrola			T	s

Mossor

<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa		§	A	s
--------------------------	-----------------	--	---	---	---

Svampar

<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp	NT			s
<i>Clitocybe vermicularis</i>	stor vårtrattskivling	NT			
<i>Geastrum quadrifidum</i>	fyrflikig jordstjärna	NT			s
<i>Geastrum pectinatum</i>	kamjordstjärna				s
<i>Irpicondon pendulus</i>	vintertagging	NT		C	s
<i>Leptoporus mollis</i>	kötticka	NT			s
<i>Meruliopsis taxicola</i>	blodticka				s
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	NT			s
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT		T	s
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka	NT			s
<i>Sarcosoma globosum</i>	bombmurkla	VU	§	P,C	s

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossiernr 0380-02-020

Insekter

<i>Andrena barbilabris</i>	mosandbi	T
<i>Andrena fucata</i>	hallonsandbi	
<i>Andrena semilaevis</i>	Veronikasandbi	
<i>Bembecia ichneumoniformis</i>	vickerglasvinge	NT
<i>Zygaena filipendulae</i>	sexfläckig bastardsvärmare	NT

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
§ = Arten är fridlyst i Sverige
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
C = Ansvarsart
T = Typisk art för skogliga naturtyper

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2015):

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Nära hotad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Högstaåsen är en del av Uppsalaåsen, vilken är en rullstensås som sträcker sig genom större delen av länet. I hela reservatet finns geologiska spår i form av fornstrandlinjer.

Kulturhistoriska värden

I området finns flera fornlämningar. Som exempel kan nämnas en vallgrav i norra delen av naturreservatet samt flera gravfält – även de förlagda framförallt i den norra delen. Dessutom finns en flera hundra år gammal ridväg uppe på åsen. Den fungerade som huvudväg mellan Uppsala och Norrland (RAÄ nummer Bälinge 1:2).
Utdrag ur fms:

1) RAÄ nummer Bälinge 1:1	Gravfält, c: a 150x75 m (NV-SÖ).
2) RAÄ nummer Bälinge 1:2	Fornborg, eventuell, 340x150 m.
3) RAÄ nummer Bälinge 2:1	Gravfält, 90x50 m, N-S, bestående av cirka 40 fornlämningar.
4) RAÄ nummer Bälinge 86:1	Gravfält, 400x30-250 m (NV-SÖ) bestående av 330 fornlämningar.
5) RAÄ nummer Bälinge 86:2	Boplatsområde.
6) RAÄ nummer Bälinge 86:3	Gravfält.

Dessa finns markerade på kartan i bilaga 3.2

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossiernr 0380-02-020

Värden för friluftslivet

Reservatet har höga värden för friluftslivet. Området är ganska lättillgängligt genom att landsvägen går några hundra meter väster om området. Det finns en parkeringsplats som rymmer flera bilar i nordvästra delen av reservatet. Ett flertal markerade stigar går genom området och ytterligare stigar finns.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	åsbarrskog																		
Strukturer:	gamla barrträd, solexponerad tall, aspar, sandmiljöer, stående och liggande död ved (framförallt barrträd)																		
Växt-, svamp- och djursamhällen:	marksvampar, vedsvampar, mossor, kärlväxter, vildbin																		
Arter:	<table><tr><td><i>Riparia riparia</i></td><td>backsvala</td></tr><tr><td><i>Goodyera repens</i></td><td>knärot</td></tr><tr><td><i>Pulsatilla vulgaris subsp. Vulgaris</i></td><td>vanlig backsippa</td></tr><tr><td><i>Pyrola chlorantha</i></td><td>grönpyrola</td></tr><tr><td><i>Buxbaumia chlorantha</i></td><td>grön sköldmossa</td></tr><tr><td><i>Irpicodon pendulus</i></td><td>vintertagging</td></tr><tr><td><i>Phellinus pini</i></td><td>tallticka</td></tr><tr><td><i>Phellinus ferrugineofuscus</i></td><td>ullticka</td></tr><tr><td><i>Sarcosoma globosum</i></td><td>bombmurkla</td></tr></table>	<i>Riparia riparia</i>	backsvala	<i>Goodyera repens</i>	knärot	<i>Pulsatilla vulgaris subsp. Vulgaris</i>	vanlig backsippa	<i>Pyrola chlorantha</i>	grönpyrola	<i>Buxbaumia chlorantha</i>	grön sköldmossa	<i>Irpicodon pendulus</i>	vintertagging	<i>Phellinus pini</i>	tallticka	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	<i>Sarcosoma globosum</i>	bombmurkla
<i>Riparia riparia</i>	backsvala																		
<i>Goodyera repens</i>	knärot																		
<i>Pulsatilla vulgaris subsp. Vulgaris</i>	vanlig backsippa																		
<i>Pyrola chlorantha</i>	grönpyrola																		
<i>Buxbaumia chlorantha</i>	grön sköldmossa																		
<i>Irpicodon pendulus</i>	vintertagging																		
<i>Phellinus pini</i>	tallticka																		
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka																		
<i>Sarcosoma globosum</i>	bombmurkla																		
Friluftsliv:	naturupplevelse, motion																		
Kulturmiljö:	fornlämningar, gammal ridväg till Norrland																		
Geologiska värden:	rullstensås, fornstrandlinjer																		

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- Bergsten Jan, 2011: Naturvärdeskartering 2011 Lövstalöt täktområde.
Enefjärn Natur, 2015: Handbok - Inspiration till att skapa bra natur i täkter. Åtgärder under drift och i samband med efterbehandling.
Fritids- och naturkontoret, 1997: Naturvårdsinventering av Uppsala kommun 1988-96, Rapport 40/40 Bältinge socken.
Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv (del av objekt 80.97). Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
Länsstyrelsen i Uppsala län, 2007. Inventering av bombmurkla, *Sarcosoma globosum*, i Uppsala län.
Lönnell, N. 2010. Åtgärdsprogram för bibagge 2008-2012. Naturvårdsverket Rapport 6378.
Miljösamverkan Sverige, 2006: Efterbehandling av täkter – En förtäkt vägledning.
Naturvårdsverket. 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.
Nitare, J. (red.) 2000. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
Nordiska ministerrådet, 1984.: Naturgeografisk naturindelning av Norden.
Riksantikvarieämbetet, 2009: Riksintressen Uppsala.
Westerfelt Per, 2006: Hot spots för vildbin i jordbrukslandskapet. Uppsala Universitet

Oppublicerade skrifter/internet

- Jordbruksverket - TUVA, fält-ID 4DI-LHC <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/index.htm>
Riksantikvarieämbetet, <http://www.raa.se/cms/formsok/start.html>

Kartmaterial

- Lantmäterimyndigheternas arkiv:
03-BÅL-140. Enskifte, storskifte. Upprättat 1811.
03-BÅL-290. Laga skifte. Upprättat 1862.
Lantmäteristyrelsens arkiv:
Storskifte, Bältinge socken Högsta, upprättat 1765.
Enskifte, upprättat 1809
Laga skifteskarta, upprättat 1861.
Rikets allmänna kartverks arkiv:
Lantmäteriets digitala häradscharta. Bladnamn J112-84-2 Kartlagd 1859-1863.

Muntliga uppgifter

- Jan-Olov Björklund, Jannes Natur & Miljö AB.
Anders Nilsson, SLU.
Cecilia Möne, Uppsala kommun.
Bengt Legnell

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

PLANDEL

Övergripande skötsel

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Reservatet har delats upp i 6 skötselområden. För avgränsning av områdena A-F, se skötselområdeskarta, bilaga 5.1.

I samtliga skötselområden ska fornlämningar skyddas. Om träd faller inom fornlämningsområden ska de inte tillåts ligga kvar direkt på stensättningar som då kan bli påverkade eller förstörda. Dessa lågor ska flyttas åt sidan så att de inte riskerar att skada fornlämningen.

Skötseln av skogen ska gynna tallföryngring i brynzoner och västsluttningar där ljusexponeringen är hög och möjligheten till föryngring är störst. För åsbarrskog är fri utveckling en viktig process för att bevara naturvärdena, men det kan också vara lämpligt med naturvårdsinriktad luckhuggning och borttagande av gran för att öka ljusinsläppet. Ett ökat ljusinsläpp är positivt för tallföryngringen. Gamla och grova träd ska alltid lämnas kvar. Tallföryngringsåtgärder ska inte göras i områden där bombmurkla finns eller kan tänkas förekomma och inte heller på gravfälten.

Främmande växter kan utgöra ett hot mot skyddsvärda biotoper eller mot biologisk mångfald i naturreservatet. Speciellt viktigt är att begränsa spridning av oönskade, ej inhemska arter med hög fröspridning och arter som är lättspridda i vårt klimat. På Högstaåsen är det framför allt häggmispeln som behöver bekämpas genom återkommande röjning.

För båda grustäkterna ska skötseln främja sandlevande insekter. Sandblottor ska hållas öppna eller återskapas i det fall de vuxit igen. Bärande buskar och träd ska lämnas kvar, särskilt de som blommar tidigt på våren som till exempel sälg. Den nedlagda grustäkten i nordväst ligger till stor del i ett förorenat område. Det är därför viktigt att de skötselåtgärder som görs inte får påverka marken så att föroreningarna kommer upp till ytan eller påverkas på annat sätt.

Skötselområde A: Åsbarrskog – 15.5 ha

Beskrivning: Uppe på åsen består åsbarrskogen av 100- till 150-åriga tallar med stort inslag av gran. Det yngre trädskiktet består främst av ca 30-årig gran medan föryngringen av tall är mycket svag. Det finns också inslag av björk, asp och sälg. Fältskiktet består av blåbärsris och markskiktet av mossor. Ett fåtal liggande döda träd

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossiernr 0380-02-020

förekommer. På sluttningarna får skogen ett större inslag av gran och även visst inslag av lövträd. Området längst i söder har blivit påverkat av tidigare grustäktverksamhet då skogen delvis har avverkats. Här finns därför en yngre skog än den i norra området.

Inom området finns den hotade svamparten bombmurkla som är knuten till relativt torra granskogar. Här finns också signalarten grön sköldmossa. Ytterligare artfynd inkluderar till exempel kärlväxterna knärot, vanlig backsippa och grönpyrola samt svamparna vintertagging, talticka, ullticka och kamjordstjärna.

Bevarandemål: Arealen åsbarrskog (9060) ska vara minst 14 ha. Skogen består i huvudsak av tallar på åsryggen och en blandning av gran, tall och lövträd på sluttningarna. På åsryggen finns ett flertal grova tallar. Flera liggande och stående döda träd finns i området. Det finns förutsättningar för svampar framförallt på sluttningarna. Bombmurkla förekommer inom området. Mark- och fältskiktet består av blåbärsris och mossor typiska för barrskog, men även ytor utan eller med gles vegetation ska finnas, till exempel barmattor där bombmurklan kan växa. Fornlämningar är fria från träd och buskar som riskerar att skada dem och är synliga för besökare. För att gynna grön sköldmossa ska murken granved kontinuerligt förekomma i området.

Bild 1. Typisk miljö i område A, åsbarrskog där granen börjat ta över.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

Skötselåtgärder: Restaurering: Längs den västra sidan av åsen och i brynzoner ska tallföryngring gynnas genom att öppna upp ljusbrunnar. Detta ska göras främst i grandominerade områden, men gamla träd ska alltid lämnas kvar. I ljusbrunnarna kan riset efter de fällda träden brännas på plats för att skapa en markstörning, men detta ska utföras i samråd med markägare. Västra sidan av åsen bör vara mer lämplig för tallföryngring än den östra eftersom den är mer solbelyst och saknar förekomst av bombmurkla. På åsryggen ska ung gran hållas tillbaka till förmån för befintliga tallar samt tallföryngring. Friställ tallar på åsryggen. Granbestånd med bombmurkla sparas. Bombmurklan trivs bäst i krävs i områden där gran dominerar så i områden där bombmurkla finns kan lövträd ringbarkas. Löpande: Gallring och röjning av granar. Träd och buskar som riskerar att skada fornlämningar avlägsnas.

Bild 2. Exempel på igenväxande fornlämning. Rötterna riskerar att ändra stenarnas placering.

Skötselområde B: Tallskog – 1,0 ha

Beskrivning: Planterad tallskog med likåldriga träd (ca 50 år).

Bevarandemål: Skogen utvecklas mot åsbarrskog.

Skötselåtgärder: Restaurering: Friställ tallar med potential till vid krona.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

Löpande: Friställ vid behov tallar med potential till vid krona.

Skötselområde C: Barrblandskog – 3,5 ha

Beskrivning: Ett mestadels flackt område direkt nedanför östra sluttningen av åsen. Skogen är en 50- till 100-årig barrblandskog som huvudsakligen består av gran men med lite tall- och lövinslag. Föryngringen utgörs främst av gran och löv och i fuktiga partier finns buskskikt av hägg och druvfläder. Mark- och fältskiktet består i huvudsak av blåbärsris och mossor, men har även ett visst örtinslag. Död ved förekommer ganska rikligt, främst av gran och björk. I området finns några skyddsvärda arter som till exempel, kandelabersvamp grönpýrola, knärot och stor aspticka.

Bevarandemål: En äldre barrblandskog med flera liggande och stående döda träd som ger förutsättning för svampar, lavar och mossor. Mark- och fältskiktet består av blåbärsris och mossor typiska för barrskog.

Bild 3. Typisk miljö i område C. Barrblandskog med stort inslag av löv.

Skötselåtgärder: Restaurering: Området lämnas huvudsakligen till fri utveckling för att skapa en naturskogsartad barrblandskog med rik förekomst av död ved.

Löpande: Träd och buskar som riskerar att skada fornlämningar avlägsnas.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

Skötselområde D: Igenvuxen grustäkt – 2,5 ha

- Beskrivning:** En delvis igenfylld avslutad grustäkt med en öppen yta och bitvis branta sluttningar. Den öppna ytan har tidigare fyllts igen och är tydligt näringspåverkad. Slänterna har till stor del vuxit igen med mestadels lövträd, bland annat hägg, pil, björk, lönn och asp. Sluttningarna är sandiga och mindre sandblottor finns fortfarande kvar. Här finns också ett område med förorenad mark som delvis härstammar från igenfyllningen av den nedlagda grustäkten. Det finns också synligt avfall såsom gamla järnvägssyllar och trädgårdsavfall.
- Bevarandemål:** I sluttningarna finns öppna sandblottor som utgör lämpliga habitat för insekter. Bärande träd och buskar förekommer i området, men även en variation av andra lövträd. Om möjligt ska ett kuperat område med högar av sand, grus eller större stenar förekomma i den forna täktbotten. Arealen åsbarrskog (9060) är minst 1,0 Ha.
- Skötselåtgärder:** Restaurering: I slänterna i grustäkten ska en stor andel av träden avverkas, men bärande träd och buskar ska sparas för att gynna pollinatörer. Solbelysta slänter vända åt syd eller sydost är prioriterade. Slänterna kan skrapas för att få fram sandiga sluttningar som gynnar insekter och fåglar. Materialet som skrapas av kan läggas ut på den plana ytan nedanför sluttningarna. Vid behov kan ytterligare (rent) material som till exempel sand och grus föras in utifrån för att skapa ett mer kuperat landskap i schaktbotten. Eftersom området ligger intill en fornborg ska åtgärderna utföras i samråd med sakkunnig på Länsstyrelsen. Inom fornlämningsområdet är åtgärder som kan påverka fornlämnningarna tillståndspliktiga. Det kan också behövas ett samråd med kommunen angående åtgärder i deponin för att undvika att störa de deponerade massorna. Om möjligt kan bommen som står vid gränsen till reservatet bytas ut mot stenbumlingar från grustäkten i den södra delen av reservatet.
Löpande: Sandblottorna i sluttningarna ska kontinuerligt hållas öppna och fria från igenväxande vegetation.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

Bild 5. Öppet parti i område D.

Skötselområde E: Lövskog – 1,7 ha

- Beskrivning:** Lövdominerad skog där trädskiktet främst består av asp med inslag av björk, tall och gran. I buskskiktet finns hägg och druvfläder.
- Bevarandemål:** Arealen lövdominerad skog är minst 1,7 ha. Asp är det dominerande trädslaget i området.
- Skötselåtgärder:** Området ska i första hand lämnas till fri utveckling, men vid behov kan värdefulla träd frihuggas. Eventuellt uppkommande granar kan röjas bort vid behov. Alternativt kan granarna ringbarkas. Kantzonen mot åkern ska hållas efter genom att röja sly så att åkerbruket inte påverkas negativt.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

Bild 6. Lövrikt område i skötselområde E.

Skötselområde F: Grustäkt – 9,5 ha

Beskrivning: Aktiv grustäkt med brynmiljöer. Tillstånd finns för täktverksamhet. De skötselåtgärder som beskrivs för området blir aktuella först när täktverksamheten har avslutats. Flera fågelarter har setts i området, till exempel trädlärka, törnskata, kungsfågel och backsvala. Backsvalan har setts häcka i grustagets nordvästra del. Området är rikt på vildbin och här har identifierats till exempel mosandbi (som är en typisk art i åsbarrskog), hallonsandbi, veronikasandbi samt flera arter av citronbin, blodbin och humlor.

Bevarandemål: Mosaikartade sanddytor med stor andel öppna sanddytor. Viss vegetation av skogsfibblor, rallarros, hallon och örter ska även fortsättningsvis förekomma i området. Trädsiktet är sparsamt och består i huvudsak av lövträd och buskar, såsom fristående grova sälgar och grupper av viden. I sandmiljöerna ska även finnas en artrik insektsfauna med vildbin och andra sandlevande arter samt solbelysta slänter. En gradient med dels solbelysta slänter, men även skuggiga partier ska eftersträvas. Höga och branta slänter ska om möjligt finnas i området. Dessa gynnar backsvalor, men även andra arter. Dessa slänter ska gärna vara vända åt söder eller sydost.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossiernr 0380-02-020

Bild 6. Skötselområde F.

Skötselåtgärder: Restaurering: Sälj och andra nektar- och pollengivande träd och buskar gynnas och friställs i soliga lägen och kan initialt planteras in vid behov. Eventuella tallplantor ska dras bort för att få upp grus ur moränen. Unga tallar ska röjas bort. Beroende på hur efterbehandlingen gjorts kan schaktning/skrapning av sand och grus behövas. Ingen utfyllnad med matjord eller andra material som inte kommer från tälten ska göras. Om branta slänter finns i tälten ska dessa få finnas kvar, särskilt om de är vända åt söder eller sydost. Vid behov kan säkerhetsåtgärder utföras, till exempel kan man anlägga en stenmur eller ett staket längs med branten. Över lag är det positivt om slänterna tillåts erodera eftersom det bidrar till markstörningen som behövs, men på en del platser kan man låta träd växa på krönet för att minska erosionsrisken, till exempel för att skydda vandringsstigar eller grillplatser. Skötselåtgärder inom området som påverkas av täktverksamheten ska inte utföras innan täktverksamheten är avslutad.

Löpande: Utsikten över grustaget ska hållas öppen. Sandytorerna ska hållas fria från tjocka moss- och grästäckan genom schaktning eller dylikt ungefär vart tionde år. Det är då bra om man skapar blottade sandytor utspjutt över slänterna, motsvarande minst 50% av ytan. Uppkommande barrträd och björkar ska röjas undan.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossiernr 0380-02-020

I nordvästra delen av grustäkten häckar backsvalor återkommande i en brant sandsluttning. Det är positivt för backsvalorna om de kan få nya väggar att häcka i antingen varje år eller med ett par års mellanrum. För att åstadkomma detta kan man gräva bort material i botten på slänten/väggen där backsvalorna häckar samt närliggande slänter för att få en brantare vägg. Erosionen kommer då att bidra till att hålla väggen färsk.

Upplagshögar och -vallar är viktiga livsmiljöer för konkurrenssvaga arter som kräver kontinuerlig störning. För att behålla den typen av miljö behövs upprepade störningar som till exempel schaktning. Målet är en miljö med inslag av örter och öppna sand- och grusytor. Upplagshögar med mycket stenar och block ska lämnas för att gynna ormar och ödlor. De öppna, plana ytorna som finns ska utvecklas mot näringsfattig gräsmark/sandmark. Om marken växer igen med högre vegetation eller buskar och träd ska ytorna röjas eller slås av. Bärande buskar och träd kan lämnas kvar.

Anordningar för friluftslivet

Friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge finns markerade på bilaga 3.2 men stigarnas exakta dragning kan komma att ändras i framtiden. En ridstig ska anordnas i naturreservatet men har inte märkts ut på kartan. Stigar ska vara framkomliga och de mest använda ska vara uppmärkta och åskådliggjorda på kartor uppsatta i reservatet.

Beskrivning: En parkering finns i nordvästra delen av reservatet. Utöver detta finns inga iordningsställda anordningar eller anläggningar för friluftslivet men några rastplatser har bildats med stockar.

Bevarandemål:

- Parkeringsplatsen är väl underhållen.
- Markerade och väl underhållna stigar. I området finns 2 spårkartor.
- Två eldstäder med sittplatser och vedförråd finns i området.
- Reservatsgränsen är tydligt markerad i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer i "Att skylta skyddad natur".
- Väl underhållna reservatsskyltar finns vid parkeringsplatsen samt ytterligare sex väl underhållna reservatsskyltar i och i anslutning till reservatet.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Røj en rågång. Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.
- Uppsättning av reservatsskyltar.
- Upprätta eldstäder, bänkar eller stockar att sitta på samt vedförråd.
- Markera stigar, anordna och märka upp en ridstig. I anslutning till ridstigen kan en uppbindningsanordning för hästar anordnas.
- Uppsättning av spårkartor.
- Sätt upp skylt om förbjuden motorfordonåkning på västra stigen.

Löpande:

- Underhåll av parkeringsplats och stigar.
- Städning av eldplats. Plockhuggning av yngre och medelåldriga träd till vedförrådet. Røjning vid utsiktsplatsen.
- Røjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

Upplysningar

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand lämnas det brända området för fri utveckling. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar.

Vägar (inklusive vägdiken) och stigar

Befintliga körvägar (inklusive vägdiken) och stigar och inom reservatet får underhållas. Nödvändiga røjningar i anslutning till dessa får utföras.

Ridning

Det är förbjudet att rida eller på annat sätt framföra häst utanför vägar och markerade ridstigar i terrängen.

Jakt och fiske

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Jakten är inte reglerad i reservatsbeslutet. Nya jaktorn och siktator får ej uppföras.

2018-11-19

Dnr 511-3090-13
Dossier nr 0380-02-020

Fauna- och floravård

Eventuella åtgärder som kan behövas till stöd för hotade eller sällsynta arter får göras inom reservatet.

Fornlämningar

Fasta fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (SFS 1988:950). Åtgärder som rör fornlämningar ska ske i samråd med sakkunnig på Länsstyrelsen.

Kulturlämningar

Åtgärder som rör kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport "Uppföljning av skyddade områden i Sverige". En separat uppföljningsplan ska tas fram för naturreservatet.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

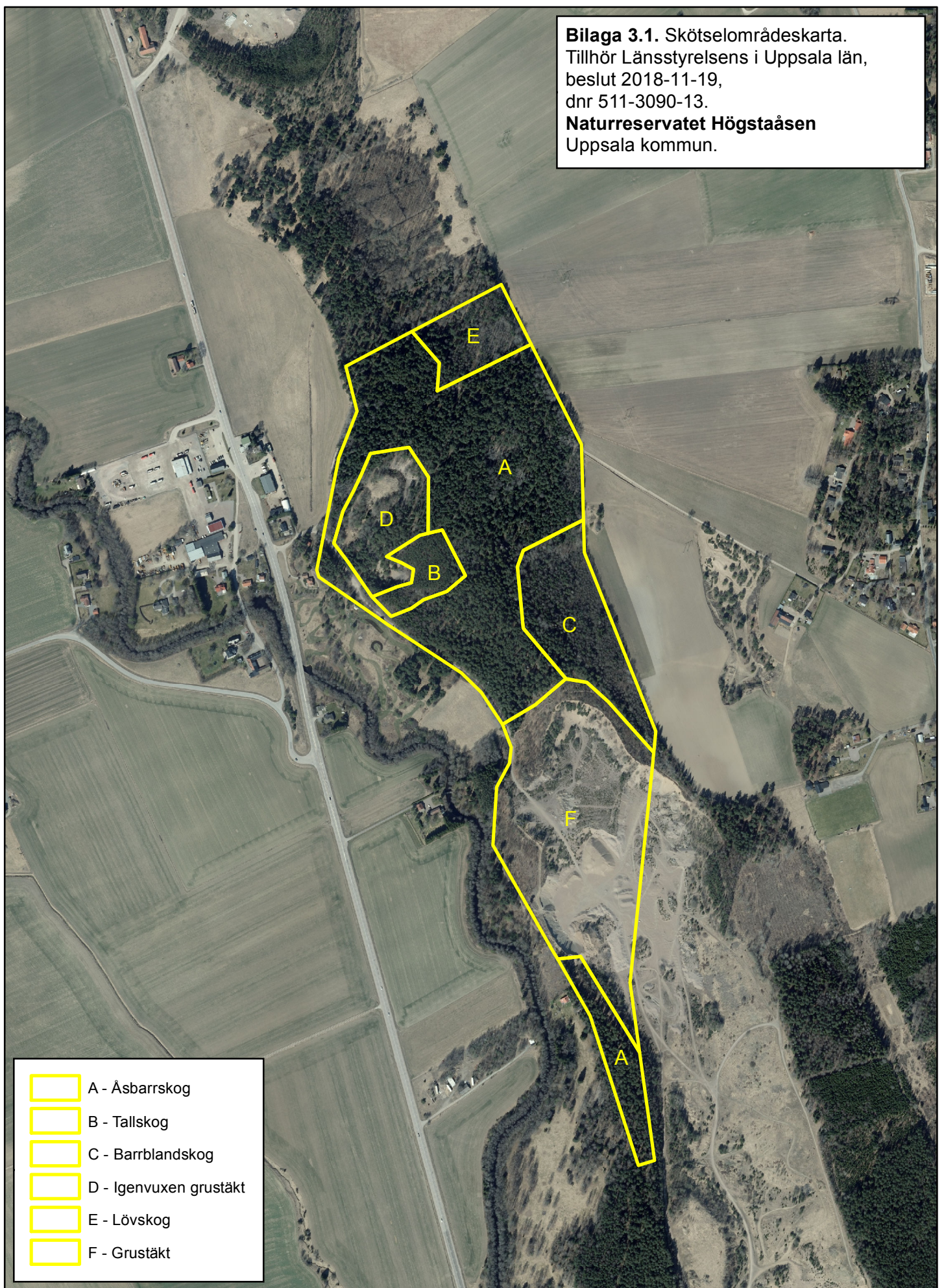
Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Högstaåsen som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs i Länsstyrelsens planeringsverktyg/databas SIDOS.

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr.	Finansiering
Anlägga eldstad, bänkar, vedförråd	2	Inom fem år	Friluftsliv	Skötselanslag
Sätta upp reservatsskyltar	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Gränsmarkering	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av parkering, gräns, informationsskyltar, stigar, eldplatser och andra anordningar	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Röjning, ringbarkning och gallring av träd, friställning av träd	1		Alla	Skötselanslag
Avverkning av träd	1	Efter avslutat täktverksamhet i område F	D, F	Skötselanslag
Skrapning/schaktning Av sandiga sluttningar	1	Efter avslutat täktverksamhet i område F	D, F	Skötselanslag
Formgivning av sandhögar	1	Efter avslutat täktverksamhet i område F	D, F	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag

BILAGOR

- 3.1 Skötselområdeskarta
- 3.2 Karta över friluftsanordningar

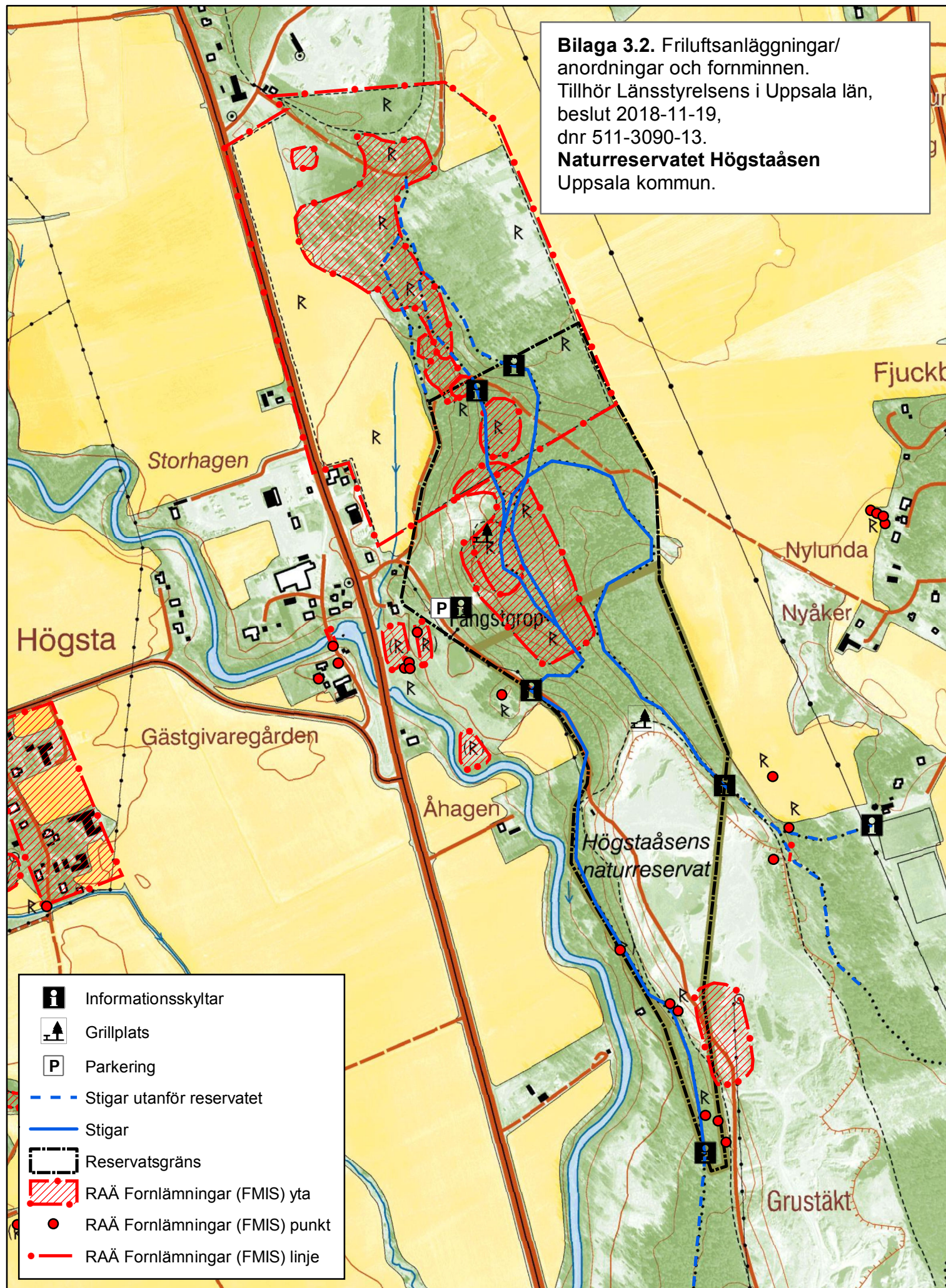
Bilaga 3.1. Skötselområdeskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
beslut 2018-11-19,
dnr 511-3090-13.
Naturreservatet Högstaåsen
Uppsala kommun.

- A - Åsbarrskog
- B - Tallskog
- C - Barrblandskog
- D - Igenvuxen grustäkt
- E - Lövskog
- F - Grustäkt

Bilaga 3.2. Friluftsanläggningar/
anordningar och fornminnen.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
beslut 2018-11-19,
dnr 511-3090-13.
Naturreseptatet Högstaåsen
Uppsala kommun.

- Informationsskyltar
- Grillplats
- Parkering
- Stigar utanför reservatet
- Stigar
- Reservatsgräns
- RAÄ Fornlämningar (FMIS) yta
- RAÄ Fornlämningar (FMIS) punkt
- RAÄ Fornlämningar (FMIS) linje

Bilaga 4

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos Regeringen. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Uppsala län, 751 86 Uppsala. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till uppsala@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till Regeringen.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag beslutet senast tillkännagavs**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Regeringen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-22 33 000. **Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.**